

Rozmowa z lek. med. Martą Mączką, specjalistką
położnictwa i ginekologii

Salus feminis – żeby było lepiej!

O promowaniu wielorzędowej profilaktyki zdrowia wśród kobiet i powołanym w tym celu do życia Projekcie *Salus feminis*. O tym, kiedy pacjentki wolą kolposkop zamiast fotograficznego aparatu medycznego, jak również o telemedycynie i wykorzystaniu technologii AVE w codziennej praktyce lekarskiej rozmawiamy z lek. med. Martą Mączką – specjalistką położnictwa i ginekologii, na co dzień pracującą w Centrum Medycznym KOBIETA i MATKA w Warszawie, a także pomysłodawczynią i propagatorką Projektu *Salus feminis*.

Jak Pani ocenia sytuację zdrowotną Polek w kontekście raka szyjki macicy?

Bardzo chciałabym, żeby było lepiej i bardzo chciałabym przyczynić się do tego, żeby było lepiej. Aktualnie 1700 Polek każdego roku umiera z powodu raka szyjki macicy. Dla porównania Finki umierają pięciokrotnie rzadziej z tej przyczyny. Źródło ich sukcesu tkwi w tym, że regularnie, czyli co najmniej raz na trzy lata, wykonują badanie cytologiczne z szyjki macicy. Dzięki takiej samodyscyplinie w Finlandii jest możliwe wykrycie problemu w obrębie szyjki macicy już w stadium przednowotworowym, a następnie zapobieganie rozwojowi raka.

Czy nastały już te czasy, że pacjentki mają świadomość, że lepiej zapobiegać, czyli badać się i kontrolować, niż leczyć?

Najmłodsze pokolenia kobiet są świetnie wyedukowane, a ich świadomość na temat możliwości profilaktyki wielorzędowej jest często olbrzymia. One wiedzą, że celowość wykonywania cyklicznych badań cytologicznych z szyjki macicy jest niepodważalna, i że jest to bardzo prosty sposób, aby uniknąć poważnego problemu jaki stanowi rak szyjki macicy.

Jednak żeby budowanie świadomości wśród kobiet mogło przebiegać na większą skalę powołałam do życia Projekt *Salus feminis*. Jest to moja autorska, prospołeczna inicjatywa non-profit, dzięki której promocja profilaktyki zdrowia wśród kobiet będzie miała wymiar medialny, ale przy tym także bardzo zindywidualizowany. Liczę, że dzięki Projektowi *Salus feminis* jak najwięcej Polek dowie się, między innymi o tym, że profilaktyczne badanie cytologiczne z tarczy szyjki macicy należy wykonywać raz na trzy lata, do końca życia. Podkreślę – najrzadziej raz na trzy lata. Liczę również na to, że taka

„*Żeby budowanie świadomości wśród kobiet mogło przebiegać na większą skalę powołałam do życia Projekt Salus feminis. Jest to moja autorska, prospołeczna inicjatywa non-profit, dzięki której promocja profilaktyki zdrowia wśród kobiet będzie miała wymiar medialny, ale przy tym także bardzo zindywidualizowany.*

wiedza przełoży się na zwiększenie liczby wykonywanych badań cytologicznych z szyjki macicy w całej Polsce. Celem projektu, który zaczynam realizować od lipca 2019 roku, jest promowanie wielorzędowej profilaktyki zdrowia wśród kobiet, a jeden z jej kluczowych elementów stanowi edukacja prozdrowotna.

W jaki sposób można badać szyjkę macicy pod kątem zmian przednowotworowych i nowotworowych?

Jest kilka możliwości. W tym celu wykorzystuje się badanie cytologiczne klasyczne lub LBC, badania służące do genotypowania wirusów HPV, badania oceniające obecność białek p16/Ki67, badanie kolposkopowe i w końcu badanie histopatologiczne.

Cenną metodą dodatkową w pozyskiwaniu informacji o stanie tarczy szyjki macicy jest wspomniana kolposkopia. Czy cytologia w dobie nowoczesnych technologii i metod diagnozowania to już nie za mało?

Są to badania uzupełniające się. Medycy od wielu lat dążą do udoskonalania systemów diagnostycznych. Badanie kolposkopowe jest takim właśnie udoskonaleniem, jeśli chodzi o diagnostykę w obrębie szyjki macicy. W przypadku uzyskania nieprawidłowego wyniku badania cytologicznego zaleca się, aby pod kontrolą kolposkopu obejrzeć nieprawidłową szyjkę macicy, tak jak dermatolog za pomocą dermatoskopu ogląda chorą skórę. Kolposkop jest urządzeniem, które wielokrotnie powiększa obserwowany obszar tkankowy. Powinien być wyposażony w źródło światła białego i zielonego oraz mieć możliwość wykonywania zdjęć lub/i nagrywania filmów. Kolposkopy starszych generacji są duże i ciężkie, co jest ich zasadniczą wadą. Z kolei kolposkopy nowszych generacji są małe i przenośne, co sprawia, że stają się coraz bardziej przyjazne dla personelu medycznego.

Czy poszła Pani już z duchem czasów i przetestowała kolposkop mobilny?

Nawet więcej. Kolposkop mobilny używam na co dzień. Stosuję go zarówno do przeprowadzania badań

kolposkopowych po uzyskaniu nieprawidłowych wyników badań cytologicznych, jak i do badań profilaktycznych szyjki macicy. Poza tym przydaje się również do przygotowywania dokumentacji fotograficznej w przypadku obecności wykwitów na sromie czy w pochwie lub gdy pojawiają się inne nieprawidłowości w tych okolicach. Mam wrażenie, że pacjentki czują się dużo bardziej komfortowo, kiedy mają wykonywane zdjęcia sromu czy pochwy kolposkopem mobilnym, a nie fotograficznym aparatem medycznym. Dodatkowo, komfort i poczucie bezpieczeństwa zwiększa możliwość obejrzenia zdjęć, po chwili, na ekranie komputera. Jest to możliwe dzięki automatycznej kompatybilności, uzyskanej za pośrednictwem Wi-Fi, pomiędzy kolposkopem mobilnym a laptopem.

Czy mobilny kolposkop zaskakuje?

Muszę przyznać, że na samym początku potraktowałam ten zaskakująco mały kolposkop aż nadto mobilnie. Możliwość przenoszenia go z gabinetu do gabinetu, która dotąd nie wiązała się z żadnym z wcześniej używanych przeze mnie kolposkopów, spowodowała, że pokusiłam się o wykonywanie kolposkopem mobilnym dokumentacji fotograficznej szyjki macicy i sromu bez statywu. Jednak szybko okazało się, że statyw jest niezbędny do wykonywania zdjęć wysokiej jakości, ponieważ nawet delikatne drżenie ręki pogarsza znacznie ostrość uzyskanego obrazu. Natomiast do udanych eksperymentów mogę zaliczyć doświetlenie pola zabiegowego za pomocą kolposkopu, gdy tego akurat wymagała sytuacja.

Jakie widzi Pani zalety i perspektywy dla kolposkopu mobilnego EVA System?

Badanie kolposkopowe wymaga pewnej wirtuozerii i jest czasochłonne. W związku z tym za dobry kierunek dla mniej doświadczonych kolposkopistów uważam system telemedyczny, dzięki któremu wyniki uzyskanych obrazów kolposkopowych mogą oni konsultować za pośrednictwem internetu z ekspertem.

„Kolposkop mobilny używam na co dzień. Stosuję go zarówno do przeprowadzania badań kolposkopowych po uzyskaniu nieprawidłowych wyników badań cytologicznych, jak i do badań profilaktycznych szyjki macicy. Urządzenie to jest także przydatne do przygotowywania dokumentacji fotograficznej w przypadku obecności wykwitów na sromie czy w pochwie, lub gdy pojawiają się inne nieprawidłowości w tych okolicach.

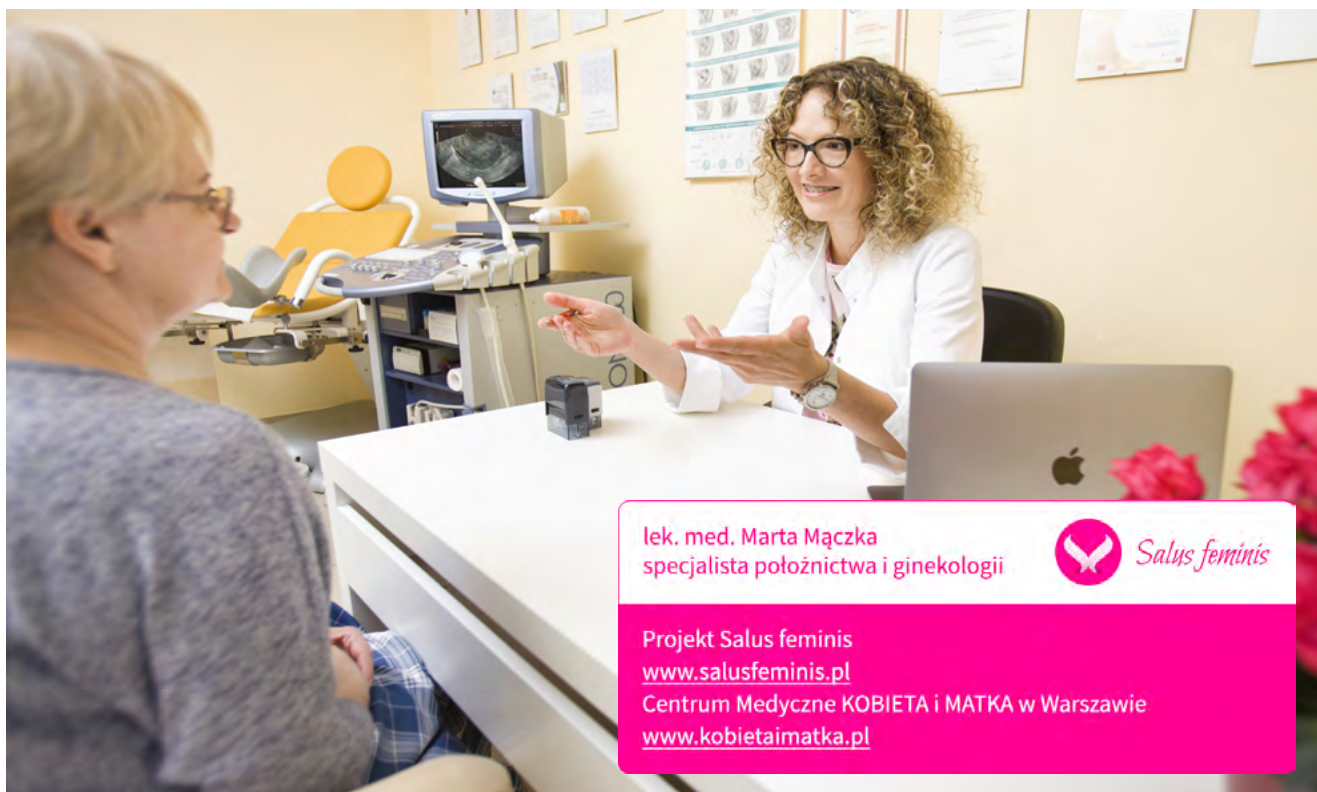
Jest to przydatne dla osób, które chcą tylko wykonać barwienia i zdjęcia, ale nie chcą poświęcać czasu na ich ocenianie i opisywanie.

Z kolei perspektywą dla kolposkopu EVA System jest ocena wizualna zdjęć kolposkopowych z użyciem zautomatyzowanej, cyfrowej technologii AVE (Automated Visual Evaluation), która bazuje na algorytmie sztucznej inteligencji. Innymi słowy jest duża szansa na to, że już w niedalekiej przyszłości to komputer/system będzie oceniał zdjęcia kolposkopowe, a dopiero w sytuacjach wątpliwych potrzebny będzie ekspert – kolposkopista – człowiek. Dodatkową perspektywę tworzy także wspólne oprogramowanie dla wszystkich kolposkopów EVA System, które być może przyczyni się do wyliczenia obiektywnej krzywej uczenia dla statystycznego kolposkopisty, jak i wystandaryzowania technik oceny

obrazów kolposkopowych i docelowo zmniejszenia odsetka popełnianych błędów diagnostycznych.

Spoglądając na rozwijającą się kolposkopię mobilną i na szerokie spektrum diagnostyczne, związane z szyjką macicy, należałoby stwierdzić, że jest to część narządu rodnego kobiety, której my – ginekolodzy poświęcamy szczególnie dużo uwagi. Tym bardziej, raz jeszcze przypominam o konieczności wykonywania przesiewowych badań cytologicznych z szyjki macicy (najrzadziej raz na trzy lata) i zachęcam kobiety do śledzenia dostępności badań profilaktycznych w ramach Projektu *Salus feminis*.

**Dziękuję za rozmowę.
Monika Mikołajczak**

lek. med. Marta Mączka
specjalista położnictwa i ginekologii

Salus feminis

Projekt Salus feminis

www.salusfeminis.pl

Centrum Medyczne KOBIEȚA i MATKA w Warszawie

www.kobietaimatka.pl